



ZASTĘPCA SZEFA
CENTRALNEGO
BIURA ANTYKORUPCYJNEGO

Maciej Klepacz

Warszawa, 23 maja 2011 r.

C-II-3078/11/W

**Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Pan Senator Piotr Zientarski**

Szanowny Panie Senatorze!

Odpowiadając na pismo Pana Senatora z 16 maja 2011 r. w sprawie zawartego w druku nr 1212 projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (sygn. BPS/KU-034/1212/1/11), pragnę przedstawić kilka uwag do tego dokumentu.

W ocenie Centralnego Biura Antykorupcyjnego, bazującej na blisko pięcioletnim doświadczeniu w kontroli oświadczeń o stanie majątkowym, zasadne byłoby:

- 1) w art. 35 ust. 3 pkt 2 oraz art. 35a ust. 4 - rozszerzenie katalogu kopii zeznań podatkowych na wszelkie zeznania podatkowe złożone w trakcie roku bez dookreślania ich symboli. Uzupelnienie wskazanych zapisów ma istotne znaczenie dla określenia stanu majątkowego parlamentarzysty składającego oświadczenie majątkowe. Dane zawarte np. w PCC czy też innych deklaracjach (np. dot. spadków i darowizn) zawierają istotne informacje o zmianach w stanie majątku. Ponadto należy pamiętać, iż poza granicami RP składa się zeznania podatkowe o innych symbolach niż w kraju. Pozostawienie w ustawie skrótu „PIT” uniemożliwia prowadzenie analizy porównawczej z zeznaniami składanymi za granicą. CBA ocenia jako uzasadnioną zawartą w projekcie propozycję załączania do oświadczeń majątkowych zeznań podatkowych małżonków;
- 2) w art. 35 ust. 4 pkt 5 oraz art. 35a ust. 5 - uzupełnienie zapisu o wierzytelności pieniężne. Zgromadzone środki pieniężne można „inwestować” w formie pożyczek udzielanych osobom trzecim, np. na wyjątkowo korzystnych warunkach, bądź też umarzać w krótkim okresie czasu, co może stanowić ukrytą formę łapówki;
- 3) w art. 35 ust. 5 pkt 1 - zmiana brzmienia na „o dochodach posła lub senatora i jego małżonka z podaniem kwot z każdego tytułu” - dochody realniej odzwierciedlają stan majątku. Mając na uwadze transparentność życia publicznego, proponuje się również wykreślić zapis „z wyjątkiem przychodów uzyskiwanych na podstawie niniejszej ustawy”. Dodanie

- obowiązku wykazywania dochodów małżonka parlamentarzysty jest konieczne ze względu na weryfikację prawdziwości i prawidłowości oświadczeń o stanie majątkowym - wykluczy to potencjalne błędy w szacowaniu majątku, np. brak wystarczających środków na nabycie wykazywanych składników majątku;
- 4) w art. 35 ust. 5 pkt 2 - uzupełnienie zapisu o mienie nabyte od Skarbu Państwa, a także o mienie nabyte przez małżonka osoby składającej oświadczenie do jego majątku odrębnego;
 - 5) w art. 35 ust. 5 pkt 4 - nadanie brzmienia „o uczestnictwie jako współnik w spółce cywilnej i spółce osobowej o posiadanych udziałach i akcjach w spółkach kapitałowych oraz o wysokości wniesionych wkładów”;
 - 6) po art. 35 ust. 5 pkt 4 - dodanie pkt 5, w którym obligowanoby parlamentarzystów do wykazywania faktu reprezentowania spółek lub posiadania pełnomocnictw do występowania w ich imieniu lub w imieniu współników;
 - 7) odstępianie od idei wyłączenia obowiązku wykazywania dochodów w oświadczeniach składanych w trakcie roku - zaproponowane rozwiązanie uniemożliwia m. in. porównanie danych z oświadczenia złożonego przez osobę po raz pierwszy obejmującą mandat parlamentarzysty z później złożonymi oświadczeniami.

Jednocześnie pragnę wskazać, iż niezbędnym wydaje się objęcie proponowaną nowelizacją także przepisów dotyczących składania oświadczeń majątkowych przez europarlamentarzystów, tj. art. 3a ustawy z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925, z późn. zm.).

Dotychczasowa praktyka postępowań kontrolnych wskazuje, iż w celu zwiększenia efektywności przepisów regulujących kwestie składania, analizy i kontroli oświadczeń majątkowych, zasadnym byłoby opracowanie regulacji prawnej mającej na celu zebranie i ujednoczenie wszystkich tego rodzaju przepisów w jednej ustawie o charakterze kompletnym i systemowym, bez odsyłania do przepisów ustaw szczególnych dla określonych grup osób pełniących funkcje publiczne. Prace w tym zakresie prowadzi Pełnomocnik Rządu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Nieprawidłowościom w Instytucjach Publicznych Pani Minister Julia Pitera.

Doświadczenia CBA wskazują w szczególności, iż zasadna wydaje się standaryzacja:

- wzorów oświadczeń o stanie majątkowym,
- metodyki ich wypełniania,
- terminów składania,
- obowiązków dot. analizy,
- sankcji za zatajenie prawdy, nieterminowe złożenie czy też niezłożenie oświadczenia.

Niejednolitość wzorów oświadczeń o stanie majątkowym oraz dowolność interpretacji dot. nazewnictwa określonych punktów oświadczenia daje możliwość kwestionowania przez kontrolowanych m. in. obowiązków dotyczących wykazywania:

- majątku zgromadzonego za granicą RP;
- całości majątku należącego do małżeństwa (np. w tym udziałów i akcji nabytych przez małżonka z majątku wspólnego);
- udzielanych darowizn i pożyczek;
- otrzymanych darowizn, spadków itp.;
- lokali nabytych na zasadzie umów powiernictwa;
- lokali użytkowanych w oparciu o umowę przedwstępną;
- umów ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym;
- posiadanych pełnomocnictw w spółkach prawa handlowego (w tym do rachunków bankowych spółek), w oparciu o które faktycznie kieruje się spółką lub korzysta z jej majątku;

- zobowiązań powyżej 10.000 zł, zaciągniętych w związku z zakupem majątku na rzecz osób trzecich (np. mieszkania);
- dochodów ze stosunku pracy, umowy o dzieło itp., w tym dotyczących również współmałżonka;
- umów o charakterze majątkowym, np. przyrzeczenia sprzedaży określonego majątku po bardzo atrakcyjnej cenie.

Zasadnym byłoby też rozważenie uzupełnienia wzorów oświadczeń o stanie majątkowym o konieczność wykazania wszelkich umów mających wpływ na stan majątku, w tym umów najmu, użyczenia i dzierżawy.

Pragnę również poinformować, iż Centralne Biuro Antykorupcyjne - zgodnie z dyspozycją Sekretarza Stanu w KPRM, Sekretarza Kolegium do Spraw Służb Specjalnych Pana Ministra Jacka Cichockiego - opracowało propozycje zmian we wzorach oświadczeń o stanie majątkowym. Przygotowane projekty mają na celu doprecyzowanie wzorów w sposób mający pozwolić na wyeliminowanie wątpliwości co do zakresu informacji, jakie należy zawrzeć w oświadczeniu. Na potrzebę doprecyzowania wzorów oświadczeń wskazywała m. in. Najwyższa Izba Kontroli w opublikowanej w styczniu 2006 r. „Informacji o wynikach kontroli składania oświadczeń majątkowych”. Przygotowane przez CBA projekty wzorów oświadczeń zostały skonsultowane w trybie roboczym z przedstawicielami Kancelarii Prezydenta RP, Ministra Finansów, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Pełnomocnika Rządu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Nieprawidłowościom w Instytucjach Publicznych oraz Biura Kolegium do Spraw Służb Specjalnych KPRM.

Obecnie prace legislacyjne w tym zakresie prowadzi Pan Minister Jacek Cichocki. Zakłada się, iż - dzięki współpracy z Kancelarią Prezydenta - nowelizacje rozporządzeń poszczególnych ministrów, określające wzory oświadczeń majątkowych, będą mogły wejść w życie równocześnie z analogicznymi zmianami w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 lipca 2003 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. Nr 143, poz. 1387).

W załączeniu przesyłam projekt wzoru oświadczenia o stanie majątkowym parlamentarzysty, opracowany w CBA w oparciu o standardy, wypracowane w toku wspomnianych powyżej prac. W kilku punktach odbiega on od propozycji zawartych w projekcie z druku nr 1212, niemniej jednak mam nadzieję, iż będzie on przydatny w toku prac Komisji, kierowanej przez Pana Senatora.

Pragnę zapewnić, że Centralne Biuro Antykorupcyjne deklaruje gotowość dalszej współpracy w pracach nad projektem projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne

Załącznik:

- projekt wzoru oświadczenia majątkowego

2 powiazanie -
Jacek Cichocki

Do wiadomości:

- Pan Minister Jacek Cichocki

Załącznik do ustawy z dnia ... o zmianie ustawy
o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy
o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej
przez osoby pełniące funkcje publiczne.

WZÓR

POUCZENIE

1. Osoba składająca oświadczenie majątkowe jest zobowiązana do zgodnego z prawdą starannego i zupełnego wypełnienia każdej z rubryk.
2. Jeżeli poszczególne rubryki nie znajdują w konkretnym przypadku zastosowania należy wpisać „nie dotyczy”.

Oświadczenie o stanie majątkowym posła (senatora)

.....
(miejscowość i data)

Ja niżej podpisany(a),

.....
(imię i nazwisko, nazwisko rodowe)

urodzony(a) W
(data urodzenia) (miejsce urodzenia)

PESEL

zamieszkały(a)

.....
(adres zamieszkania - miejscowość, kod pocztowy, ulica, nr domu, nr lokalu)

zatrudniony(a)

.....
(miejsce zatrudnienia/pelnienia funkcji - nazwa lub firma i adres oraz stanowisko lub funkcja)

po zapoznaniu się z przepisami ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, zgodnie z art. 35 tej ustawy, świadomy(a) odpowiedzialności za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy, składając oświadczenie¹⁾:

¹⁾ właściwie zaznaczyć X i uzupełnić, wpisując w poszczególnych punktach odpowiednie dane.

- na początku kadencji według stanu na dzień wyborów:
(należy podać datę wyborów)
- według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj.
(należy podać rok, za który składane jest oświadczenie majątkowe)
- na koniec kadencji, w terminie 30 dni od dnia zarządzenia nowych wyborów do Sejmu i Senatu, według stanu na dzień zarządzenia tych wyborów.....
(należy wskazać datę zarządzenia wyborów)

oświadczam, że na wskazany dzień posiadałem(am) należące do²⁾:

- majątku odrębnego
- i/lub
- majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową
- niziej wskazane składniki majątku.

I

1. DOMY/MIESZKANIA/INNE NIERUCHOMOŚCI (nie dotyczy gospodarstwa rolnego – informacje w tym zakresie należy podać w pkt 2).

Należy podać w szczególności:

- opis nieruchomości (np. dom, mieszkanie, lokal użytkowy, plac, działka - rodzaj zabudowy, garaż, hala, magazyn, inne),
- adres nieruchomości,
- powierzchnię nieruchomości w m²,
- wskazanie, czy nieruchomość należy do majątku odrębnego, czy majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową,
- właściciela nieruchomości oraz tytuł prawny do władania nieruchomością (własność, współwłasność: małżeńska lub z osobą trzecią - wielkość udziału, udział we wspólnocie gruntowej, spółdzielcze własnościowe prawo, inny tytuł - podać jaki),
- formę nabycia (kupno, spadek, darowizna, zamiana, zniesienie współwłasności, zasiedzenie, inna forma),
- datę nabycia,
- dane podmiotu, od którego nieruchomość nabyto (nazwa i adres, w przypadku osób fizycznych należy wpisać: „nabyto od osoby fizycznej”),
- cenę nabycia, wartość nieruchomości z aktu notarialnego, a w przypadku jego braku z innego dokumentu określającego jej wartość.

²⁾ właściciele zaznaczyć X (w przypadku posiadania zarówno majątku wspólnego z małżonkiem, jak i odrębnego zaznaczyć obie pozycje).

a)

.....

.....

.....

b)

.....

.....

.....

c)

.....

.....

.....

d)

.....

.....

.....

2. GOSPODARSTWO ROLNE.

Należy podać w szczególności:

- *rodzaj gospodarstwa rolnego, charakter prowadzonej działalności,*
- *powierzchnię gospodarstwa rolnego w ha,*
- *rodzaj zabudowy (dom, budynki gospodarcze np. stajnia, stodoła, inne),*
- *powierzchnię wskazanych wyżej budynków w m²,*
- *adres gospodarstwa rolnego,*
- *wskazanie, czy gospodarstwo należy do majątku odrębnego, majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową,*
- *właściciela gospodarstwa rolnego oraz tytuł prawny do władania gospodarstwem (własność, współwłasność: małżeńska lub z osobą trzecią ... wielkość udziału, użytkowanie wieczyste, użytkowanie, dzierżawa, udział we wspólnocie gruntowej, inny tytuł - podać jaki),*

- *formę nabycia (kupno, spadek, darowizna, zamiana, zniesienie współwłasności, zasiedzenie, inna forma),*
- *datę nabycia,*
- *dane podmiotu, od którego nieruchomość nabyto (nazwa i adres, w przypadku osób fizycznych należy wpisać: „nabyto od osoby fizycznej”),*
- *cenę nabycia, wartość gospodarstwa rolnego z aktu notarialnego, a w przypadku jego braku z innego dokumentu określającego jego wartość,*
- *uzyskany przychód oraz dochód z gospodarstwa rolnego za rok ubiegły,*
- *rodzaj i wysokość dotacji/dopłat uzyskanych w roku ubiegłym, w tym dopłaty do zakupu sprzętu.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ZASOBY PIENIĘŻNE:

Należy wskazać, czy poszczególne składniki należą do majątku odrębnego, czy majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.

- *kwota środków pieniężnych zgromadzonych w walucie polskiej (należy podać środki zgromadzone na rachunkach czy lokatach bankowych):*

.....

.....

.....

- *kwota środków pieniężnych zgromadzonych w walucie polskiej (należy podać środki zgromadzone w gotówce):*

.....

.....

.....

- kwota środków pieniężnych zgromadzonych w walucie obcej *(należy podać środki zgromadzone na kontach czy lokatach bankowych w kraju i za granicą):*

.....
.....
.....

- kwota środków pieniężnych zgromadzonych w walucie obcej *(należy podać środki zgromadzone w gotówce):*

.....
.....
.....

- fundusze inwestycyjne *(należy podać rodzaj, ilość, wartość):*

.....
.....
.....

- papiery wartościowe *(należy podać rodzaj, ilość, wartość):*

.....
.....
.....

- ubezpieczenia kapitałowe *(należy podać rodzaj, ilość, wartość):*

.....
.....
.....

- inne:

.....
.....

II

Nabyłem(am) (nabył(a) mój małżonek(a)), następujące mienie Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub komunalnej osoby prawnej:

Należy podać w szczególności:

- *rodzaj mienia,*
- *w przypadku nieruchomości: adres, powierzchnię w ha lub m²,*
- *wskazanie, czy mienie zostało nabyte do majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową, czy majątku odrębnego osoby składającej oświadczenie,*

- *właściciela oraz tytuł prawny (własność, współwłasność małżeńska lub z osobą trzecią, inny tytuł - podać jaki),*
- *datę nabycia,*
- *dane podmiotu, od którego mienie nabyto (nazwa i adres),*
- *cenę nabycia z aktu notarialnego.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

III

1. Jestem członkiem władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych lub pełnomocnikiem handlowym przedsiębiorcy:

Należy podać w szczególności:

- *nazwy i adresy przedsiębiorców, np. spółek, fundacji lub stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą,*
- *pełnione funkcje lub stanowiska, w tym członkostwo w zarządzie, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokura, pełnomocnictwo,*
- *okres pełnienia funkcji lub stanowisk.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Równocześnie oświadczam, że z wyżej wymienionych przedsiębiorców, poniżsi są przedsiębiorcami z udziałem państwowych lub komunalnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby:

Należy podać nazwy przedsiębiorców.

.....
.....
.....

Równocześnie oświadczam, że następująca działalność gospodarcza jest prowadzona z wykorzystaniem mienia państwowego lub komunalnego:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

V

Składniki mienia ruchomego o wartości jednostkowej powyżej 10 000 złotych:

Należy podać w szczególności:

- *rodzaj mienia ruchomego (np. pojazdy mechaniczne, sprzęt rolniczy, łodzie, dzieła sztuki, biżuteria, itp.),*
- *wskazanie, czy mienie należy do majątku odrębnego, czy majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową,*
- *właściciela,*
- *datę nabycia,*
- *dane podmiotu, od którego mienie nabyto (nazwa i adres, w przypadku osób fizycznych należy wpisać: „nabyto od osoby fizycznej”),*
- *cenę lub wartość z dokumentu nabycia,*
- *w przypadku pojazdów mechanicznych – markę, model i rok produkcji.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VI

1. **Zobowiązania pieniężne o wartości powyżej 10 000 złotych wobec jednego podmiotu, w tym zaciągnięte kredyty i pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone:**

Należy podać w szczególności:

- *rodzaj zobowiązania (kredyt, pożyczka, inne),*
- *dane podmiotu, wobec którego zaciągnięto zobowiązanie (nazwę banku, instytucji, firmy, inną wraz z adresem, a w przypadku zobowiązań wobec osób fizycznych należy wpisać: „zobowiązanie wobec osoby fizycznej”),*
- *zdarzenie, w związku z którym zaciągnięto zobowiązanie,*
- *kwotę zaciągniętego zobowiązania oraz kwotę pozostałą do spłaty,*
- *termin spłaty zobowiązania.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Inne prawa majątkowe o wartości powyżej 10 000 złotych, w tym udzielone wierzycelności - pożyczki oraz warunki, na jakich zostały udzielone:

Należy podać w szczególności:

- *rodzaj (pożyczka, inne),*
- *dane podmiotu, którego dotyczą (nazwę banku, instytucji, firmy, inną wraz z adresem, a w przypadku osób fizycznych należy wpisać np.: „pożyczka dla osoby fizycznej”),*
- *zdarzenie, w związku z którym powstały,*
- *kwotę oraz kwotę pozostałą do spłaty,*
- *termin spłaty.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

VII

Wszelkie dochody uzyskane w roku ubiegłym z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu.

Należy podać w szczególności:

- *źródła uzyskanego dochodu (wynagrodzenie ze stosunku służbowego, stosunku pracy, itp., uposażenie, dieta, umowa zlecenie, umowa o dzieło, dochód z praw autorskich, emerytury i renty, dochód z tytułu zbycia nieruchomości bądź ruchomości, z tytułu zbycia papierów wartościowych, udziałów, akcji, prowadzonej lub zarządzanej działalności gospodarczej, członkostwa w organach stanowiących osób prawnych, dywidendy, odsetki od pożyczek, odszkodowania, wygrane, dochód z najmu, dzierżawy, inne),*
- *miejsce zatrudnienia, płatnika, osobę/firmę/instytucję, z której uzyskano dochód, uzyskano dietę,*
- *funkcję, stanowisko,*
- *kwotę uzyskanego dochodu, ewentualnie poniesionej straty w roku ubiegłym.*

Osoba składająca oświadczenie o stanie majątkowym:
(imię i nazwisko)

L.p.	Źródło dochodu	Miejsce zatrudnienia/płatnik	Stanowisko	Kwota dochodu	Uwagi

Małżonek (a):
(łącznie kwota dochodu uzyskanego w roku ubiegłym)

Powyższe oświadczenie składam świadomy(a), iż na podstawie art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy grozi kara pozbawienia wolności.

.....
(miejscowość, data)

.....
(podpis)